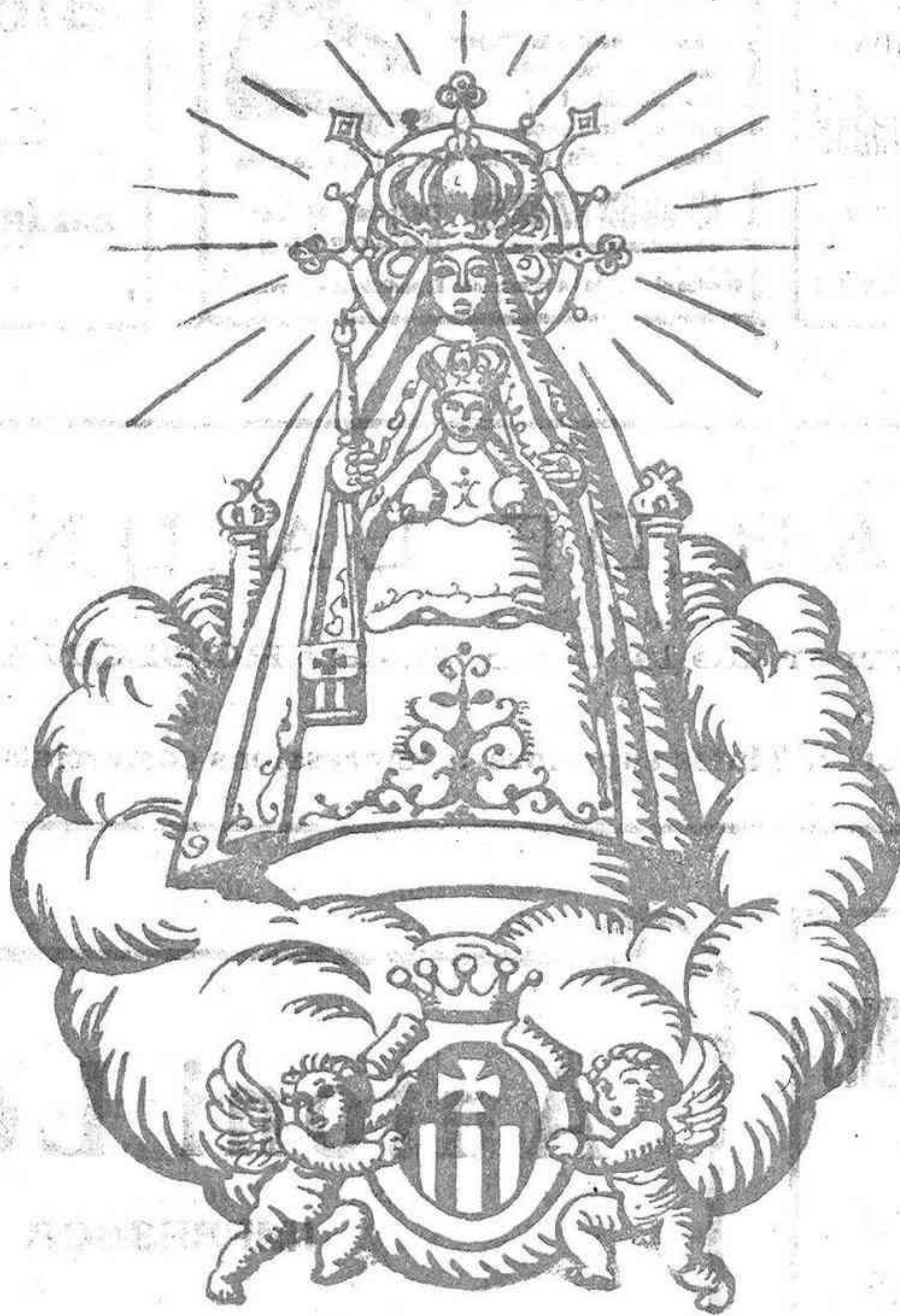

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII : Número 2168

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 23 Setembre de 1920

Blancs i roigs, ja heu fet prou mal!
Deixeu en pau Barcelona!
Vos ha presga una patrona...
que no és de "La Patronal"

El mejor disolvente de los uratos
 Abepala de las vías urinarias
 Oólicos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
 Irotropina Hexamelleno tetramita Formin

PÍDASE folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

Agto. gen. S. NAVARRO
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

RAFAEL MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA EN TODAS PARTES

SARNA
 CURA RÁPIDA

Sarnicida Paradell

Frasco 4 pesetas

Asalto, 28, farmacia - Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadanyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent. BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

Bloks Notes
 a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

B AZAR DE LA UNIÓN **N**

— Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA —

Útils per a escriptori :: Tintes superiors :: Impressions comercials de totes menes

Soler i Torra Germans
 BANQUERS

VALORS - GIROS
 CANVI - CUPONS
 BANCA

Compra venda de valors - Negociació de cupons - Ordres de borsa - Canvi de monedes - Giros sobre l'estranger
 Comptes corrents en monedes nacional i estrangeres

Rambla d'Estudis, 13 i Bonsuccès, 1
 Telèfons 25-A., 316-A., 611-A. - Apartat de correus: 535
 Direcció telegràfica: SOLERTORRA

Antoni López
 IMPRESSOR

Impressions comercials de totes menes
 Treballs de luxe i econòmics

EDICIONS

Olm, 8, interior Telèfon 4115 A

22 DE SETEMBRE DE 1920

XXV ANIVERSARI DE LA MORT

DE

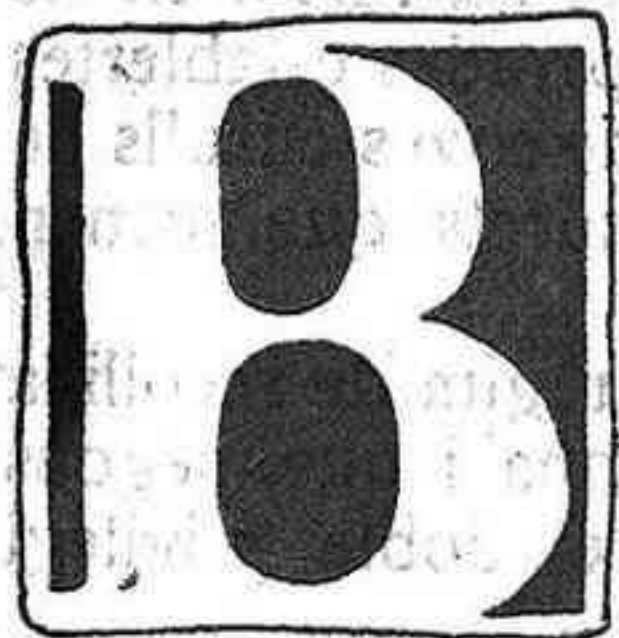
INNOCENT LÓPEZ BERNAGOSI

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

dedica aquest record a son inoblidable fundador

Intermedis governatius

BARCELONA és un drama, però de vegades és un sàinet. El sàinet ens vé gairebé sempre de fora, potser com el drama, en forma de governador, mentres no sigui valencià. Perquè la nostra classificació dels governadors barcelonins ja els hi és coneguda. Els governadors poden ésser dividits en valencians i gallecs. Els valencians arriben sempre en dies de repressió. Se diuen o Crespo Azorín, o Maestre Laborde, i se creuen predestinats a la salvació de la societat. Aleshores o fussen o empresonen, i Montjuich se redressa darrera d'ells. Els governadors gallecs, al contrari, semblen estudiants. Sota el seu govern, exemple, l'Andrade i En Portela, la vida barcelonina pren un aire d'opereta on se begués, se jugués i les dones mostressin lo que's va ordenar des del Paradís que estigués amagat. En lloc de Montjuich darrera d'ells, se redressen unes cartes i unes estampes pornogràfiques.

El senyor Carles Enric Bas sembla gallec, però no ho és. Com els gallecs pot mostrar cartes i pornografies, però a l'inrevés d'aquells, sembla que és home d'abundàncies i castetats. D'abstinències, mes no en el parlar; de castetat, mes no en el respectar al pròxim. El senyor Frederic August Bas ha esdevingut un governador gallec per lo que tolera, però inaugura una nova sèrie de governadors, els extremenys, cosins germans dels portuguesos, atacats de verborrea i de fantasia, deformadors de les coses, amplificadors de la vida. El senyor Carles Felip Bas podria denominar-se August Bento de Vasconcellos.

Per a En Calvet tots els que jogaven guanyaven. Doncs pel senyor Bas guanyen tots els que no juguen, i els primers els periodistes madrilenys. Després, anuncia que ja no hi han atemptats i a l'endemà en maten mitja dotzena. Està bé—diu ell—pendré mides. I esclata una bomba. Aleshores dóna la seva opinió: Si s'haguessin complert les seves ordres prohibint fumar en els espectacles, el terrorista no hauria pogut encendre la bomba. A l'endemà, davant d'un estanc, maten a un guardia, i la gent parodiant al governador assegura que si no's fumés el guardia encara seria viu. Dies després anuncia «pel dilluns» una nova sensacional. Han estat detinguts uns xicots que's creu són els autors de la bomba del Pompeya. Preguntem a la policia, i la policia respòn: I càl El senyor governador té tanta fantasia i xerra tant!...

Es l'Extremadura qui li surt per la boca. Es el nom que no li falla, perquè un home que's diu, a la portuguesa, Frederic Carles, com un príncep alemany, té de dir aquestes coses. Es la fatalitat dels pobres governadors que's torna a complir, aqueixa fatalitat que fa d'ells o uns homes dolents o uns homes massa bons, massa de comèdia. El senyor Bas ho és un bon home, però xerraire, ponderatiu i *campechano*, en lloc de governador hauria d'ésser guardia urbà. Tant serviria, que nosaltres no demanem que se'n vagi, sinó que deixi el govern civil, i que's quedi entre nosaltres. Ben plantat, garlador i bonjan, podriem fer-lo, quefe d'algun cerimonial, com a l'Utrillo, o d'alguna guardia municipal, com a En Ribé. O bé comandant de la Creu-Roja. O bé organitzador de la festa de la flor.

Així podria parlar sense fer mal, manar i ésser obeït, anunciar noves sensacionals als seus subordinats o a les seves amistats sense exasperar a la gent. Ocuparia un lloc digne d'una bona persona com ell, digna de figurar diàriament en les notes de societat però no pas en la secció del govern civil, fent declaracions.

I pensar, Senyor, que els nostres destins estan en mans d'aqueixos bons senyors anunciadors de noves sensacionals frustrades i inventors del sistema preventiu del no fumar per a que els terroristes no puguin encendre les bombes. Pensar que aquest don Lluís Enric Bas

és la Llei, i l'Ordre, i l'Autoritat, i Espanya! Per això plora *La Veu*, veient que encara no pot disposar del govern civil, on, naturalment, i en nom de Catalunya, posaria un home fort, enèrgic, coneixedor de la ciutat, un home que posseís la confiança del regionalistes i que dongués a la ciutat una sensació de serenitat i de fortitut, un home, en fi, com el senyor Pagés i Rueda.

PARADOX

Del estranger, prenem sempre lo pitjor

La deixadesa mai vista que ha guanyat els nostres carrers, ens dú a pensar en la *sensació de polidesa* que arran de la presa de possessió, digueren els Tinents d'alcalde voler imprimir en els seus districtes respectius.

Mai la brutícia havia regnat com ara en la via pública. Els pilots d'escombraries, els rebuigs de tota mena es confonen amb les parades dels venedors ambulants, que han fet dels carrers de la ciutat un barri del Marroc.

LA TORNADA DEL BATLLE

—Todo está igual,
parece que fué ayer...

Barcelona, sots el màndol regionalista, ha anat convertint-se en un femer, quines emanacions perillosíssimes s'extenen des del moll al Tibidabo; del Besós al Llobregat.

Dels llocs de venda de tota mena de comestibles, que infesten, surten seguidament aixams de mosques que es fiquen per les obertures de les cases. Al ciutadà barceloní, l'exposa l'Ajuntament a tots els perills que dimanen d'una infecció. Al vianant incaute, a engolir substàncies recobertes pels detritus més horribles.

El senyor Jordá, que a manca de disposició i de medis per a fer altra cosa podia haver realitzat una tasca profitosa en l'aspecte importantíssim de la higiene, ha fet el ridícol que suposa publicar *ordinacions* recomanant netedat, a l'hora mateixa que comportava que mil articles que per la seva naturalesa i per estètica han d'ésser detallats a l'interior, invadissin les aceres, donant una migrada idea de com van les coses a les Tinències d'Alcaldia.

Això prové de la política d'*espatec*, de que parlavem la setmana passada. Al possessionar-se els actuals Tinents d'Alcalde de les vares, cregueren impressionar a l'opinió amb una sèrie de prohibicions, dictades moltes, amb manifesta injustícia. Sigué per aquells dies, que responent a alguns dels que's consideraven perjudicats amb les mides preses sense tò ni sò pels Tinents d'Alcalde, es presentà an aquests, com freturosos de donar la *sensació de polidesa*, que per això, allò i lo altre, deien convenir a la ciutat.

I ja la veiem la *sensació de polidesa*. La veiem en els munts de brossa, en els centenars de parades establertes a lo llarg dels carrers. En els milers de coves curulls de queviures, que s'agombolen en els indrets que menen als Mercats.

En el *paquet marsellès*, que el nou règim de recollida d'escombraries ha introduït a Barcelona i que, segons pot testimoniar un amic nostre, té el doble privilegi d'embrutar i lessionar, al ensemps.

—Menys mal—deia aquest—que embolicava la mercancia (?) un número de *La Veu de Catalunya*.

JUST

A CAU D'ORELLA

Sitges i Caldetas

Caldetas no ha tingut encara ni un cantaire, ni un escriptor apologetic. Tot lo que Sitges ha conseguit, an ella li manca. Sitges té un pintor, un poeta, un multimilionari i un crític d'art; hi mancava un anticuari i ja'l té: En Dalmau. Sitges té, además, una estàtua, la del Greco, dedicada a lo universal, i una altra estàtua, la del Dr. Robert, tribut a lo territorial. Té, a més a més, un palau-municipal, un palau-museu, un palau-hospital i un palau-teatre. Sitges, té un príncep, En Santiago Rusiñol. Sitges, resulta, doncs, una ciutat miniatura.

Caldetas no té ni palau, ni artistes, ni estàtues. Si n'aixequessin una, portaria barret de palla, pantalons de franela, americana amb martingala i una inscripció que diria: «A D. Pepe Rafols y Cusachs, Caldetas agradecida». Don Josep Rafols podria ésser l'impulsor de la construc-

—Caram, Esteve, .. com és que et neteges tant?
 —Filla, ens hem de posar de vintiu botó que diu que per l'octubre ha de tornar a venir.

ció de torres, o be l'organitzador de les festes anyals o l'empresari del joc. Però a Caldetas de poetes no'n volen perquè són pobres, i de pintors no'n desitgen com no siguin pintors de parets. De multimilionaris sí que'n voldrien. Oh, si Mr. Deering hagués aixecat el seu Mar i Cel a Caldetas, que aleshores s'hauria dit *Mar y Cielo*. Però els milionaris no hi són a Caldetas, i si hi van, l'abandonen passat l'estiu.

Sitges té les seves festes. Allí la famosa Festa Modernista; allí la representació de *La Fada*; allí la festa de la Poesia; allí l'exposició de clavells. Caldetas, mentrestant, juga i balla, i no se sap si juga per a ballar o si balla per a jugar. Així l'any passat. Així aquest any.

Un ball de trajos fou imaginat, però les disfrecs resultarien massa dispendioses i la colònia se resistia. L'Empresa del casino decedí aleshores pagar els trajos i el ball se feu. *El Dia Gráfico* ha publicat la fotografia de les disfrecs. Pierrots, cavallers a lo Enric IV, fracs any 30, casaques segle XVIII... Tota l'indumentària teatral.

Però tots se negaren a vestir un trajo que l'Empresa desitjava, trobant-lo de mal gust i fàcil a les interpretacions malignes. Perquè l'Empresa volia que alguns se vestissin de papallones...

La força del destí

L'anarquista Elies García, matador de guàrdies, detingut a Bilbao, resulta el tipu exacte del neuròtic fanatitzat. Ell tenia «l'idea», però fixa, i malgrat el perill, malgrat la dura sentència probable, persistia en la propaganda i en el fet.

Alguns companys volgueren que marxés d'Espanya, lliurant-se de l'empresonament. Tenia ja el passaport, documents i diners.

—Ves-te'n—li deien.

I ell ja se'n anava, ja era a Càdiz, ja tenia un peu en el vapor, però portava en la butxaca uns quants bitllets, i ell, en lloc de marxar, guanyant la llibertat i potser la vida, sabeu què feu?—ens diuen.

—No—responem.

—Doncs amb els diners del viatge fundà un setmanari de propaganda.

Picardia de captaire:

—Senyoret, no hauria pas perdut el porta monedes?

—No, jo no; gràcies. El porto a la butxaca.

—Així, doncs, no té manera d'excusar-se: Una gràcia de caritat, per l'amor de Déu!

¡Tira peixet!

Disset anys, neta, endreçada;
modesta, treballadora,
tant serveix per a senyora,
com serveix per a criada

Simpàtica, vergonyosa;
tant elegant com senzilla;
la modèstia en sos ulls brilla
que la fa ser més formosa.

No és d'aquelles tafaneres
que s'aturen al replà;
sola pels carrers no hi va;
ni's mira per les vidrieres.

Estar-se a casa és sa dèria;
torna aviat de la font;
mai pregunta; sols respòn;
és callada, quieta i sèria.

Del treball dessota'l jou,
sempre la contemplo a soles
o bé fregant les refoles
o tirant aigua del pou,
o rentant plats, fent els llits,
o la trobo en molts instants,
amb l'espolsadò entre mans
o bé amb l'agulla entre dits...

Una noia aixís convé
a qualsevol fill de mare.

—M'hi casaria desd'are,
pel retrat.

—Oh! Jo també.

PEPET DEL CARRIL

COMUNICACIÓ AMB ITALIA

—Es el senyor Tittoni?... Si?... Quan s'acostin cap aquí,
avisi, que posarem els somatents en peu de guerra.

Poti-poti

s l'època actual de perpètua bu-
llanga, d'armar-se els ciutadans fins
a les dents.

S'armen els uns, per a esco-
metre; altres per a rebutjar o de-
fensar-se de l'agressió; els de més
enllà, per a garantir l'ordre, les vi-
des i propietats, etc.

El fet, únic i indiscutible, és que
per fas o per nefes, la bo-i totalitat
dels barcelonins surten de casa armats fins a les dents,
com si siguessin els nostres carrers una selva i els vianants
neutrals feres corrúpies, capaces de cometre els majors
estropicis.

Davant del perpètuu estat de guerra en que viu la
immensa majoria dels nostres conveïns, no queda a les
veritables persones de bé, altre recurs que armar-se...
de paciència.

Que és lo que, vulguin o no, hauran de fer els autors
de casa en la temporada que tot just ara comença, i per
lo que sembla hi ha agavellades, a hores d'ara, totes les
dates d'estrena.

Cal veure les llistes d'obres del «Novedades», «Doré»,
«Poliorama», i d'aquí a uns dies, la del «Goya».

Els escriptors locals (?) han sigut foragitats dels tea-

tres barcelonins. Si alguna representació hi tenen, és
aquesta tan migrada en tots els ordres, que ni val la pena
de parlar-ne. Això, per lo que afecta als escenaris castellans.

Al «Romea», segons s'afirma, tenen contractat an En
Montero, que dona ja una obra seva, el dia de l'inau-
guració.

Volen un pervindre més negre pels autors, que no
disposin per a defensar-se, d'altre medi que la seva
inspiració?

Tot conspira contra els autors dramàtics.

Es lo que aquest dia ens deia un:

—Abans, en l'impossibilitat d'estrenar una comèdia,
ens quedava el recurs d'estrenar un trajo, o un parell de
sabates.

Ara, donat el mode com s'han posat les coses, fins
aquest consol ens està privat.

Encara que en fet de privació, diguin els autors dra-
màtics lo que'ls sembli, res com lo fet pel senyor, *Quin
dia té'n Bas?*, amb els fumadors.

Per a disoldre les cues dels estancs, ha tingut el go-
vernador la pensada que suposa acabar de cop i volta
amb el vici o la costum de fumar.

I no sols ha prohibit que's fumi en els teatres, que
no disposant de calefacció, tenien amb el fum dels cigars
el gran recurs per a l'hivern, sinó que ha fet la mida ex-
tensiva als cines situats en els barris baixos, i a les sales
dels *music-halls*.

Impedir que's fumi en establiments qual negoci, més o menys aparentment és a base de la consumació, val tan com pretendre que apaguin els cigars els espectadors de la Plaça de Toros.

No els sembla?

Ja que he dit, *apagar...*

Aquests darrers dies s'han declarat en vaga els *chauffeurs* del cos de bombers.

Devien anar a la vaga per manament especial.

Perquè és en el personal digníssim dels *chauffeurs* dels bombers, on es troba el prototipus del *home manat*.

El que a altes hores de la matinada d'un dels darrers dies de març de l'any passat, quan aparentaven els carrers un cementiri, i a l'hora en que per anar a cercar el metge o la llevadora, calia autorització del fur de guerra, aixordava l'espai amb els udols estridents de la seva sirena.

Massa li constava a l'home que no circulava ànima viventa. Que no s'ovirava cap obstacle, animat o inanimat, en cinc hores al voltant.

Sabia que li calia fer escàndol per a obrir-se pas, i complia el seu deure.

X. X. X.

Petites notes del cafè-concert

Un xic, aquestes notes, Toulouse Lautrec, un xic Steinlein, un xic Willette. Però això no té massa importància ni és cap pecat. I si ho fos, cal pensar que nosaltres tenim butlla.

En tots els cafès-concerts d'Espanya hi ha la filla d'un capità de l'exèrcit. Nosaltres no sabem a què és degut això; però com som republicans—cosa que tampoc és un valor, després dels bolxeviquis—suposem així el drama:

El capità, l'heroi de tantes batalles, el que per la pàtria ha assistit a tantes revistes, a tantes processons i ha passat tantes nits en vetlla i tants dies sense menjar—d'això, a Espanya, no se'n escapa ningú, i no hi ha espanyol que hagi sopat tots els dies de la seva vida,—ha mort, deixant a la filla a l'ampar de l'Estat, que és com deixar-la desamparada. I, naturalment, per misèria, per pa ro la vida—que és una de les coses que fan més por: en fa més que la mort—la filla cau. Ara que, com ha estat

educada amb un mètode estrambòtic i absurde, cau d'una manera complicada, cau en *canzonetista* sentimental—gènere fi, per, a famílies—que és la pitjor manera de caure, sobre tot per a nosaltres, que hem d'aguantar les seves cançons.

Nosaltres ens enterem d'aquest drama en la intimitat d'ella. I així sabem les gestes d'En Prim a Africa, i el fusellament d'En Rizal, i lo de l'esquadra de Cavite, i lo d'En Cabrera, i lo d'En Maceo. D'aquesta manera, i en l'amable penombra d'una arcova femenina, hem après nosaltres Història d'Espanya.

Nosaltres ens volem convencer inútilment, a l'entrar a un music-hall de Barcelona, de que som a París, o a Viena, o a Petrogradó, o a qualsevol altra ciutat on la galanteria és un producte civilitzat. Però no pot ésser. No pot ésser perquè a baix la gent—la canalla—crida i avalota d'una manera completament incivilitzada, com si

—Es romànic?
—Reumàtica, deu volguer dir.

es tractés d'un míting electoral. I a dalt, a les llotges, els fabricants i els fills de fabricant, que desprecien als d'abaix perquè no poden beure *whisky* o *cointreau*, criden i avaloten igual, i ademés diuen xistus silvestres i poca-soltes. I per l'escenari desfila un remat de cupletistes que canten, sense veu i fora de compàs, ximpleries tristes i brutes.

I a l'hora del *foyer*, que és l'hora del sopar, per més casaques vermelles de *tzigans* que hi hagi, per més *rag-times*, per més *sionkong's*, per més valsos d'aquells que'n diuen de fantasia i que són somniar truites, no's pot mixtificar l'ambient empastifat per la mala olor del *corrido*, del senyor *serio*, del *regisseur*, de la mamà, de l'ex raspa. De l'ex raspa que ara es pinta els ulls amb *k'ol* o amb *rimmel*, i usa locions d'Haubigant o de Cuty, i vesteix sedes i pells cares d'animals exòtics, però que a les dues de la matinada demana arròs a la valenciana, llenguado, pollastre i cafè amb llet...]

Sempre que nosaltres hem tingut la desgràcia d'haver de suportar la intimitat d'una dona de music-hall, hem pensat que lo millor que's podria fer amb elles seria deportar-les a una colònia, convenientment amurallada i a trenta o quaranta quilòmetres de la ciutat. A la colònia que hi hagués una cooperativa, una casa de modes, una acadèmia artística (?), una església per a les que conservessin la fe. Que no'ls faltés res de lo necessari per a fer agradable la vida. Aquesta colònia, diem-ne lírica, estaria dotada, ademés, d'un formidable camió automòbil, provist d'una sonoríssima trompa, que les transportaria, tancades, als concerts de la ciutat. Una mena de cotxe com el que recull als pobres, però amb luxe i confort. I que s'ensenyés bé a cridar al *chauffeur*, per a apartar a la gent: —Epl... *Cuidado!* Cupletistes per al «Principal» Cupletistes per a l'«Edén»! Cupletistes per a «Eldorado»

LL. CAPDEVILA

Els tocat-i-posats

OLEU un consell d'amic?... Quan veieu a algú d'aquests homes, apreteu a corre i no pareu fins a casa, encara que toquin pitos. Feu-ho.

Que perquè, dieu? Doncs per a no topar-vos-hi.

El tocat-i-posat és terrible. No hi podeu enraonar ni cinc minuts si no voleu rompre a plorar com un marrà, davant la serietat de pallasso del subjecte.

El tocat-i-posat és un còdig de sentències amb fulls de paper d'angúnia, al que hi anota els gestes més petits de la seva vida. Es lleva sempre a la mateixa hora; encara que hagi passat la nit amb uns ulls més oberts que una taquilla dels toros i estornuda les mateixes vegades cada dia, apart dels diumenges que fa un extraordinari; i fins

quan²fica els ²peus a la galleda, és precís que sigui una galleda nova de trinca.

Aquest home no té cap amic per la raó de que no'n pot tenir cap! Qualsevol aguanta les seves carrinclonades!

L'altre dia, sortint de casa, em vaig topar amb un d'aquests, amic meu, que anava tan distret, que li va ficar la virolla del bastó a l'ull d'una pobre criatura de pit que passejava la dida.

—Què li passa, senyor Esteve, amb aquesta cara de prometensa? Que li han pujat el pis potser?—li vaig dir jo.

—Calli, home, calli! Estic a punt de fer un disbarat!

—No li aconsello el sal-fumant, que fa raspa, eh?

—No em vingui amb bromes! Ja el voldria veure jo a vostè al meu lloc! Aquest dematí hi rebut una carta.

—Tantes n'haurà rebut en la seva vida!

—Bé, sí; però aquesta és diferent; és d'un amic meu que'm diu que's casa.

—Ah, ja ho entenc! I vostè, per lo vist, té privat als seus amics de que's casin, no és això?...

—Doncs no, senyor; no és això; sinó que, com vostè comprendrà, haig de fer-li un regal de nocces.

—Home! hi han mil objectes...

—Sí, però ja sap vostè que jo soc molt tocat-i-posat i que, la veritat, certes coses...

—Regali-li un servei de taula.

—Fugi, home! fugi! Això semblaria una indirecta de que s'han de tirar els plats pel cap. Per qui m'ha pres?

—Doncs regali-li una petaca.

—No fuma.

—O un licorer.

—No béu.

—O un paraigües.

—No plou.

I, naturalment, l'home tip de dubtar, acaba per regalar al seu amic un acordeón per a que li dongui serenades a la seva dona quan tingui mal de queixal, o un bè negre, per a que sàpiga que de bèns n'hi ha de tots colors.

I no us diré res si l'home és casat!

A lo millor, l'empren a bofetada seca amb la seva dona, perquè verbi—sense la «gràcia», perquè a mí, francament, no me'n fa gaire—al arribar a casa, al mig dia, me la troba al seu quarto netejant-se les dents amb el filabarquí o bé asseguda a sobre dels fogons fent solitaris.

—Des de demà—li diu el senyor Esteve—em poses un matalàs aquí a la galeria, a sobre del galliner; perquè els metges acaben de descobrir que totes les malalties prevenen de dormir en les arques.

Per desgràcia, d'homes així n'hi han molts. Déu els ha posat a la terra. Alabat siga Déu.

Però devia haver-los posat a una altre terra, i no a aquesta.

A la d'escudelles, per exemple.

JOAQUIM MALLEU

Diàleg entre vells amics:

—Pel diari vaig sapiguer que t'has casat.

—Sí, noi; fa dos mesos.

—I tan amics que som, com és que no'm vas convidar a la boda?

—Un oblit involuntari. Però descuida, que quan hi torni, tu seràs el primer convidat.

DESPRÉS DE L'ENTERRAMENT MIL I HÚ

—Em sembla que ja és hora de que'm convidin an algun bateig! ..

Poma-pometa

(DUET CÒMIC)

I

—Mariagneta, què has collit,
que del hortet tan d'hora vens?
—No t'ho diré, desvergonyit,
que massa llargues tens les dents.

—Digue'm què hi ha al teu cistelló,
que estic morint d'ansietat.
—Hi ha una pometa tot dolçô...
però és la fruita del pecat.

TORNADA

—Poma, pometa—que'm fas denteta,
oh, dolça poma camosina—de color d'or i de pell fina.
Poma-pometa, quin gust que tens!
Deixa que't clavi altre cop les dents!

II

—Ai, que madura i roja que és!
Ara està al punt de mossegà!
—La mare ha dit que la guardés
fins al moment d'anà a l'altà.

—Mira que tinc molt mal de cor
i la ganeta em fa atrevit.
—Tingues espera, per favor,
fins que seràs el meu marit.

TORNADA

—Poma-pometa, que'm fas denteta, etc.

III

—Jo'm casaré, amor meu, amb tu
quan la poma tregui flô.
—I quan serà el fruit ben madû,
també estaré madura jo.

—Del amor nostre en naixerà
un plançonet com un escreix...
—Ai tan-de-bò que fos demà!
—Tan-de-bò fos ara mateix!

TORNADA

—Poma, pometa, que'm fas denteta, etc.

GLOSSARI

LA BOMBA DE INVERSIÓ

En A. J. Renard és qui ens explicà aqueix conte:
El climatèric anarquista portava, molt dissimulada
dins d'un petit cabàs, una bomba de les que exploten mit-
jansant un impuls giratori de dall baix o sia un senzill
moviment de inversió.

Cridà a un noi del carrer:

—Mira, aquí tens cinquanta cèntims. Te'n vas amb
aquest cabacet a la porta del Palau Reial. Allí et passeges
com aquell qui res no fa, i al sortir el rei, quan el vegis
passar per davant teu, aleshores gires el cabàs aixís,...
veus?...

Al dir això, inconscient, el climatèric anarquista va
afegir el gest a la paraula i... boooooom!

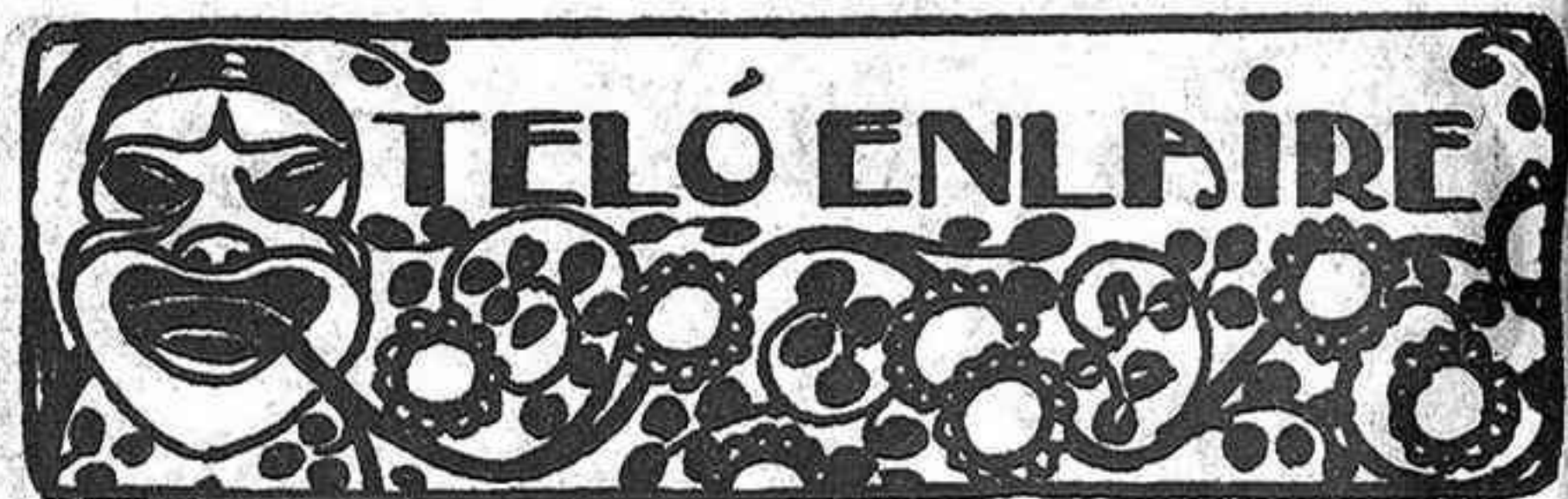
Quan el fum de l'explosió fou esventat, pogué veure's,
estirat a terra, l'anarquista amb el ventre obert.

Miraculosament ilès, el noi del carrer va dir:

—No'm fumaràs pas!... Encàrrecs d'aquests, ja te'ls
pots fer tu mateix!

I fent dringar els cèntims a la butxaca s'allunyà del
lloc com un esperitat.

I així com me'l contaren, us el conto. —XARAU

TÍVOLI

Una gran encertada ha sigut l'inauguració amb *La Do-
garesa*, sarçuela gran, lletra d'En López Monis, musica d'En
Rafel Millán.

Fou un triomf aqueixa estrena; un triomf per als autors
i per als interpretadors. Sobre tot per al compositor, que s'hi
ha lluit de debò. Consten en l'obra infinitat de números ins-
piradíssims, d'aquells que entusiasmen al públic i que no
trigaran a fer-se populars.

Foren repetits alguns fragments a instància de la con-
currència.

El llibre és bastant inferior a la partitura, però no està del
tot mal, i quan menys té l'aventatge de facilitar temes al music.

La senyora Vela i En Sagi-Barba foren els herois, molt
ben secundats per la Arellano i En Castro.

Un començament de temporada que vé a augurar grans
calderades, per lo qual felicitem a l'empresa.

NOVEDADES

Amb una faula senzilleta, l'autor Fernández del Villar ha
compost una comèdia passadora qual principal defecte és un
cert desencaixement en la estructura. Hi ha en ella notes cò-
miques ben trobades i tocs sentimentals encertadíssims.

El diàleg s'escolta amb gust; i la companyia, amb la Irene
Alba i En Bonafè a la capsalera, hi fa tot el que sap—que
sap molt!—per a que resulti una obra artística ben inter-
pretada.

Esperem estrenes més importants.

POLIORAMA

S'ha estrenat *Un drama en las alturas*, obra còmica de
gran risa; amb xistos descabellats i situacions graciosíssimes.
Els amics de la gresca hi disfruten de valent.

—Per a molt aviat s'anuncia la darrera estrena d'En
Muñoz Seca *Los misterios de Laguardia*. Ja ens podem
preparar a afluixar-nos el braguer.

MAVET

Això de pescar amb canya,
no vol força, sinó manya.

Xerrameques artístiques

LA CUA DE L'ART.—LA FIRA DELS TRES MILIONS
UN ARTISTA QUE VA AL CEL

Jo sempre m'havia cregut que la fotografia era la cua de l'art, però En Pisaca, En Renòm i En Vilatovà vingueren a demostrar-me que també podia anar a la devantera de les manifestacions artístiques, i fins fer cap i cua i tot; que es el que acaben de fer els socis del *Niu Artístic* amb

la seva exposició de fotografies, moltes d'elles directament emparentades amb l'art veritable i seriós.

Es veu que al *Niu* hi ha uns socis, que en saben un ídem de manejar l'objectiu, i que ademés, tenen bon gust; com ho demostra el fet de haver remullat amb xampany els premis que foren repartits als artistes fotògrafs que alcançaren en el concurs l'*objectiu* perseguit, ço és: pescar un premi que valgués la pena.

La enhorabona al *Niu Artístic* per l'èxit assolit en aquesta manifestació d'art estiuenc.

ELS ESTRAGATS

-No'n fa poc de temps que no m'he donat el luxe de fumar cap callquenyo!...

*** Segueix oberta al Saló *Reina Regente* del Palau de Belles Arts la fira dels tres milions, sense que per ara hi hagi qui s'atreveixi a dir-hi paraula.

En Gil, l'amo de la fira, no es cansa d'esperar que l'Ajuntament de Barcelona es decideixi a quedar-se amb la seva col·lecció de quadres antics, afluint-li els desitjats tres *millionets* de peses; però es veu que els nostres regidors tenen també espera, convençuts de que podran comprar per un tres i no res aquell bé-de-Déu de pintures tan ben conservadetes i ricament enquadrades, als *Encants*, quan el seu amo s'hagi convençut de que l'Ajuntament no *pica*.

Oh, i és estrany que no piqui, perquè, vaja, tres milions de pessetes poden deixar un bon marge!

Me sembla que En Gil no tindrà més remei que desfer les parades i anar-se'n a plantar-les en altre lloc on la seva mercaderia sigui més vendible.

A no ésser que's formi un Sindicat de rics de nou encuny per a comprar-li la seva formosa col·lecció de pintures i fer-ne present a la ciutat.

Què els hi fora als nostres milionaris acabats de pastar afluir un xic la mosca per a donar aquesta mostra de cultura i d'amor a les Belles Arts!

Però, ja veuran com no ho faran.

Es tractés de bastir un nou convent, ja fora altra cosa.

Jo d'En Gil, per a desfer-me de la col·lecció, o bé treuria els marcs de les pintures, que és el que les encareix, o les oferiria per tres milions de *marcs*; a veure si l'Ajuntament se l'empassava al cap i a l'últim.

I no voldria fer més de firaire.

*** Ha mort a Manresa el llorejat escultor En Eduard Alentorn, el qual havia modelat i esculpit nombroses

figures de mèrit, entre elles el grop del Pare Boil, del monument a Colón; les estàtues de l'Azara i En Salvador que franquegen l'entrada del *Museu Martorell*; una de les figures del monument an En Güell i Ferrer, i altres que figuren al Palau de Justícia, al de Belles Arts, a la Cascata del Parc, etc., etc.

Ademés, havia tallat les imatges de molts sants que avui reben el culte dels seus respectius devots.

Qui dubta que aquests Sants, agraits, hauran procurat fer-lo entrar a la glòria celestial de correguda? Allí no li manaran pas formosíssims models per a estatuar a l'aixerit Alentorn.

Li desitjo una feliç estada al Paradís.

C. ARBÓ

AQUELL PRIMER PETÓ

Tenia catorze anys i volia estimà...

Petit adolescent, pel goig d'Amor frisava.

Què sabia del pler d'estrenyer una mà, ni del gust de la carn que les dents segellava?...

I foreu vos, senyora, llavors tendre donzella, més destre en els deliquis del jove fletxadò, qui us fereu mon amant i em dàreu la rosella dels vostres llavions per fer-vos-hi un petó.

Jo vaig provar, inquiet, de gustar la delícia que m'havia forjat trobà en aital carícia...

mes fou la torpitut qui les boques juntà.

I aquell primer petó que tant d'encís tenia per mí, al fer-lo barroer vaig notar que perdia tota la delectança que'l meu cor somnià!

MARTÍ P. BACHS

LA FESTA MAJOR

El marxant i el metge,
el rector i el mestre,
les quatre potències
qu'ho abaseguen tot,
han fet el programa:
Festes a la sala,
festes a la església,
els carrers en festa
per tot han guarnit,
per tot l'alegria
regna riallera,
per tot alegria
com mai se'n ha vist.

Per la jovenalla
envelats i sales,
pels que no són joves
ofici i sermó;
per les criatures
les cançons amb gestes

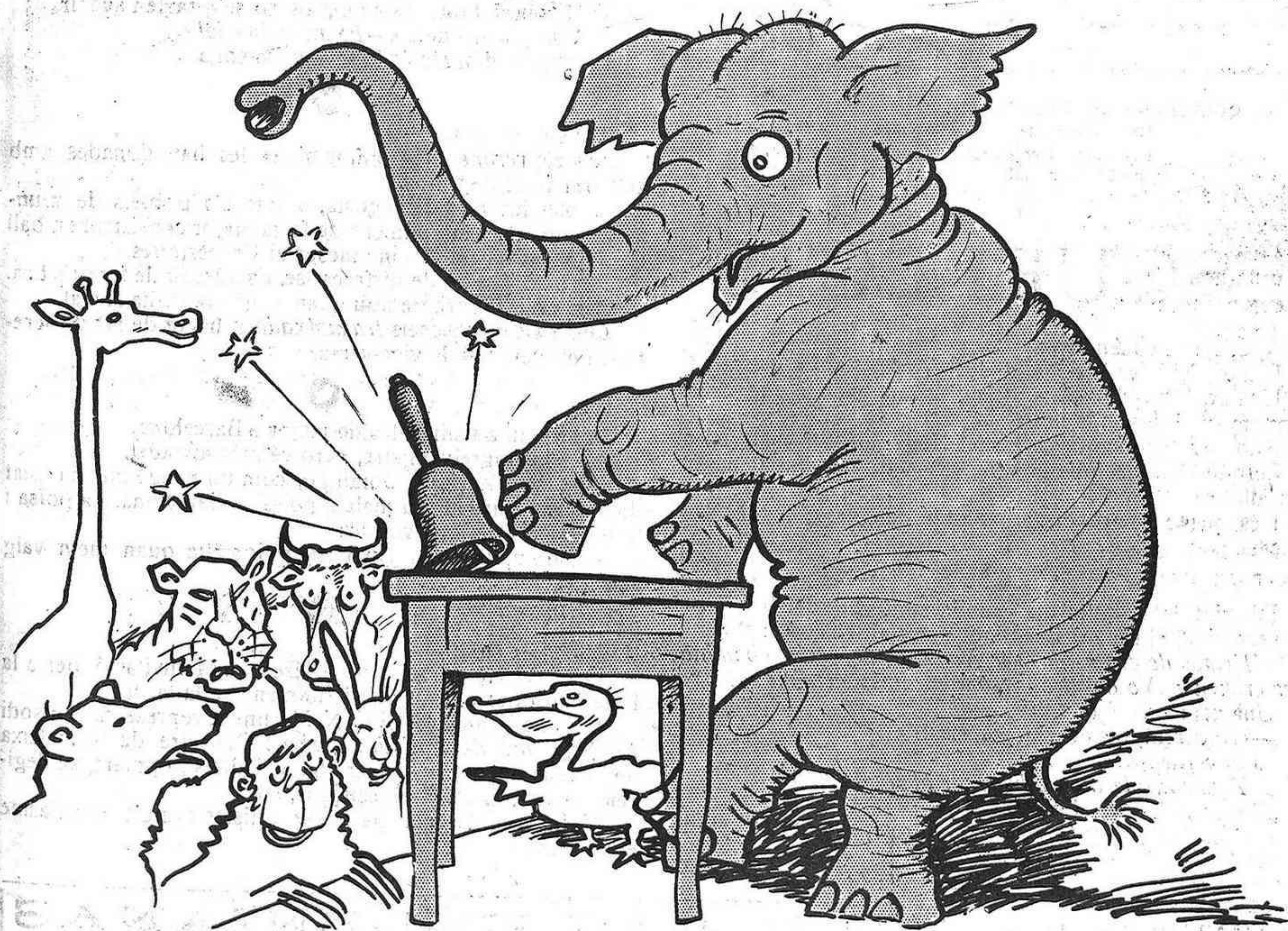
cohets i bengales
i un sens fi de jocs.

Per les noies làngüides
també hi ha una festa,
que l'han importada
del cap i casal,
la més apropòsit
per les encongides
per poguer roçar-se
amb pel qui sospiren
tot captant pels pobres,
pels que es tornen físics,
i per la Creu roja
que no se què fa.
(De qui és la pensada?
Es de la colònia?
Que Déu ens en lliuri
de closques tan grans.)
Diu que l'olla gran
dintre de la xica

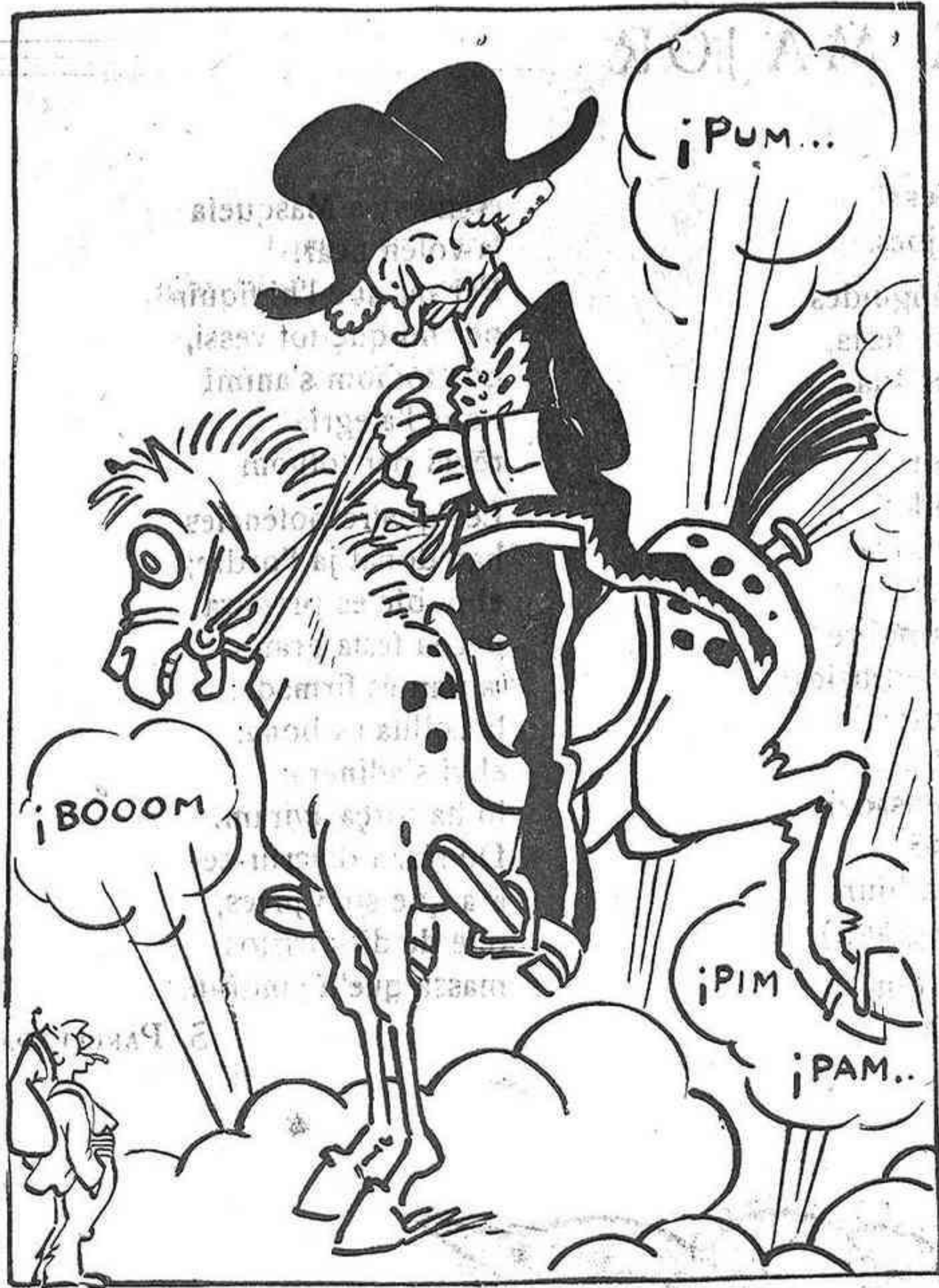
enguany a Masquefa
la volen ficar.
Per mi que l'hi fiquin,
per mi que tot vessi,
que tothom s'animi
i que l'alegria
regni per tothom.

Les quatre potències
han donat ja l'ordre;
el poble es prepara
per la festa gran;
la pau és firmada;
la collita és bona;
el vi s'adinera;
hi ha força aviram.
Dóncs, a divertir-se
ara que som joves,
que de dies tristos
massa que'n vindran.

S. PARELLADA

—Compañeros!... Es hora de protestar, i de ferm, contra l'augment de preu dels llonguets.

LA QUESTIÓ SOCIAL CATALANA

Dato.—Recristo! Quin potro més difícil de domar!
El català.—Perquè no el té conegut. Ja veurà, deixi-me'l menar a mi.

ESQUELLOTS

A tot arreu couen faves.
Ja han vist la catàstrofe de Nova York?
Una bomba que esclata davant de un banc i que causa trenta morts i doscents ferits.
A tot arreu couen faves, però a Nova York... a calderades.
Perquè allò, més que bomba, era una caldera plena de metralla.
I és que els nordamericans tot ho fan gros; fins les desgràcies.

Dirigint la paraula als manifestants, des del balcó del Govern civil, el senyor Bas digué entre altres coses:
—Hemos de protestar enèrgicamente de estos abominables crímenes. Yo asistiré personalmente al acto del entierro.

Una veu:
—Hi anirem tots els sindicalistes!
El governador:
—Y yo consideraré un honor ir al frente de todos.
El senyor Esteve al enterar-se'n:
—Bona l'hem feta Geroni!... El Sanxo, general dels sindicalistes!

Horror! Terror! Furor!
L'altre dia, al Port de Barcelona intentà desembarcar un fulano de nacionalitat russa.
La policia el deté i el torna a embarcar.
Uns curiosos entaularen tot seguit el següent diàleg:
—I perquè no'l deixen desembarcar? Perquè no el volen?
—Home, molt senzill... Perquè els russos no's necessiten fins a entrada d'hivern.

Nostre Sanxo va dir als periodistes que molt aviat els donarà una gran noticia, una nova importantíssima que serà un aconeteixement per a Barcelona.
Què serà?
Ja ho sé!
Que torna a venir el Rei.

Sembla que aquest bullit del tabac s'acabarà posant als fumadors a racció.
Per a recullir una pacatilla o un paquet de cigarrets de mans de un estanquer haurem de portar un carnet del Govern Civil (cèdula de fumador) i l'estanquer, al servir-nos, ens hi posarà una marca.
I la fe de batisme no'ns la faran ensenyar?

Una gentada que no baixaria de cent mil ànimes se llençà al carrer el dia de l'enterrament de les víctimes del «Pompeya». De molts anys en aquesta part, cap enterrament sigué tant nombrós ni tingué un caràcter tant popular; ni el de mossèn Cinto.
L'ordre, no obstant, fou complet.
Tant complet que les autoritats no se'n savien avenir.
—Admirable!—deien.—Extraordinario!
Lo extraordinario és la seva poca-solta.

Tot són modes.
Ara els veraneantes «niños bien» les han donades amb celebrar balls de trajos.
A totes les viles de la costa, a tots els poblets de muntanya organitzen un número de festa major consistent en ball de trajos, avançant de cinc mesos al Carnestoltes.
Per això, fan bé de disfregar-se. Es qüestió de fer pràctica. Així no'ls vindrà de nou quan se giri la truita social.
Quan els marquesets *trasnotxadors* hagin de fer de serenos, i els serenos de vice-versa.

Ja tornem a tenir l'alcalde major a Barcelona.
No s'ha engreixat gaire, però vé més torradet.
L'il·lustre Martínez Domingo, com un metge que ha estat dies sense veure al seu malalt, polsa a Barcelona. La polsa i fa una ganyoteta que vol dir:
—Caram, Caram!... Això està pitjor que quan me'n vaig anar.

Notes de casa:
De l'«Orfeó Gracienc» rebérem una invitació per a la festa patriòtica que's celebrà diumenge a la tarda.
L'Elenc Dramàtic del C. N. Martinenc representà l'episodi *Els Segadors de Polònia*; l'Esbart Dançaire de la mateixa entitat ens donà a conèixer alguns ballets populars, se llegiren poesies, es cantaren cançons, etc.
Molta voluntat per part dels artistes i molt entusiasme en el públic.

ASMÁTICOS - TUBERCULOSOS
OS CURARÉIS RÁPIDAMENTE CON LAS
CUATRO PESETAS FRASCO

GOTAS HELENIANAS

Pídanse en Farmacias y Droguerías

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELEFONO 4115

Sortirà d'aquí pocs dies

Catalans il·lustres

40 RETRATS I BIOGRAFIES

EDICIÓ LUXOSA IMPRESA SOBRE MAGNÍFIC
PAPER ESTUCAT FABRICAT EXPRESSAMENT

Preu: 5 pessetes

Poden nostres corresponents formular les demandes

A. ROVIRA I VIRGILI

Història dels moviments nacionalistes

PRIMERA SERIE

Finlàndia — Polònia — Lituània —
Ukrània — Eslesvig — Alsàcia - Lo-
rena — Flandes

SEGONA SERIE

Bohèmia — Eslovàquia — Eslovènia
— Trieste & Trentí — Croàcia —
Hongria — Transilvània

TERCERA SERIE

Albània — Epir — Creta — Macedònia
— Vella Sèrbia — Armènia — Irlanda
— Bascònia — Catalunya

A. ROVIRA I VIRGILI

Lletres catalanes

VERS I PROSA

SELECCIÓ DE TREBALLS D'AUTORS ANTICS I MODERNS

Un tom tela

Ptes. 3

Vicente Blasco Ibáñez

El militarismo mexicano

Un tomo 8.º

Ptas. 4

Nova edició

ANGEL GUIMERA

POESIES

Un tom

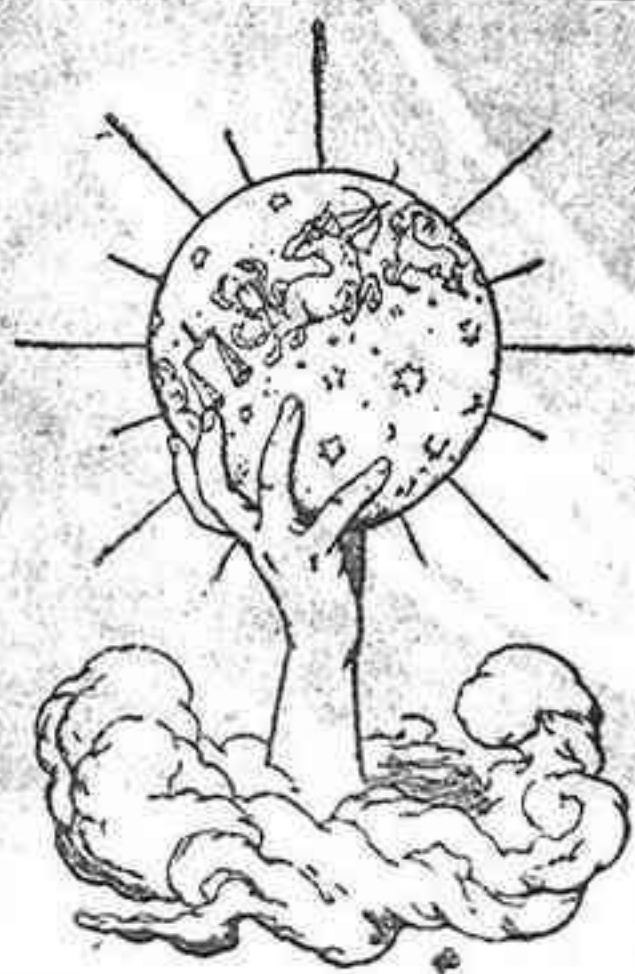
Ptes. 5

Pronto terminará la impresión del libro más popular de España

El Año en la Mano

Almanaque - enciclopedia de la vida práctica para 1921

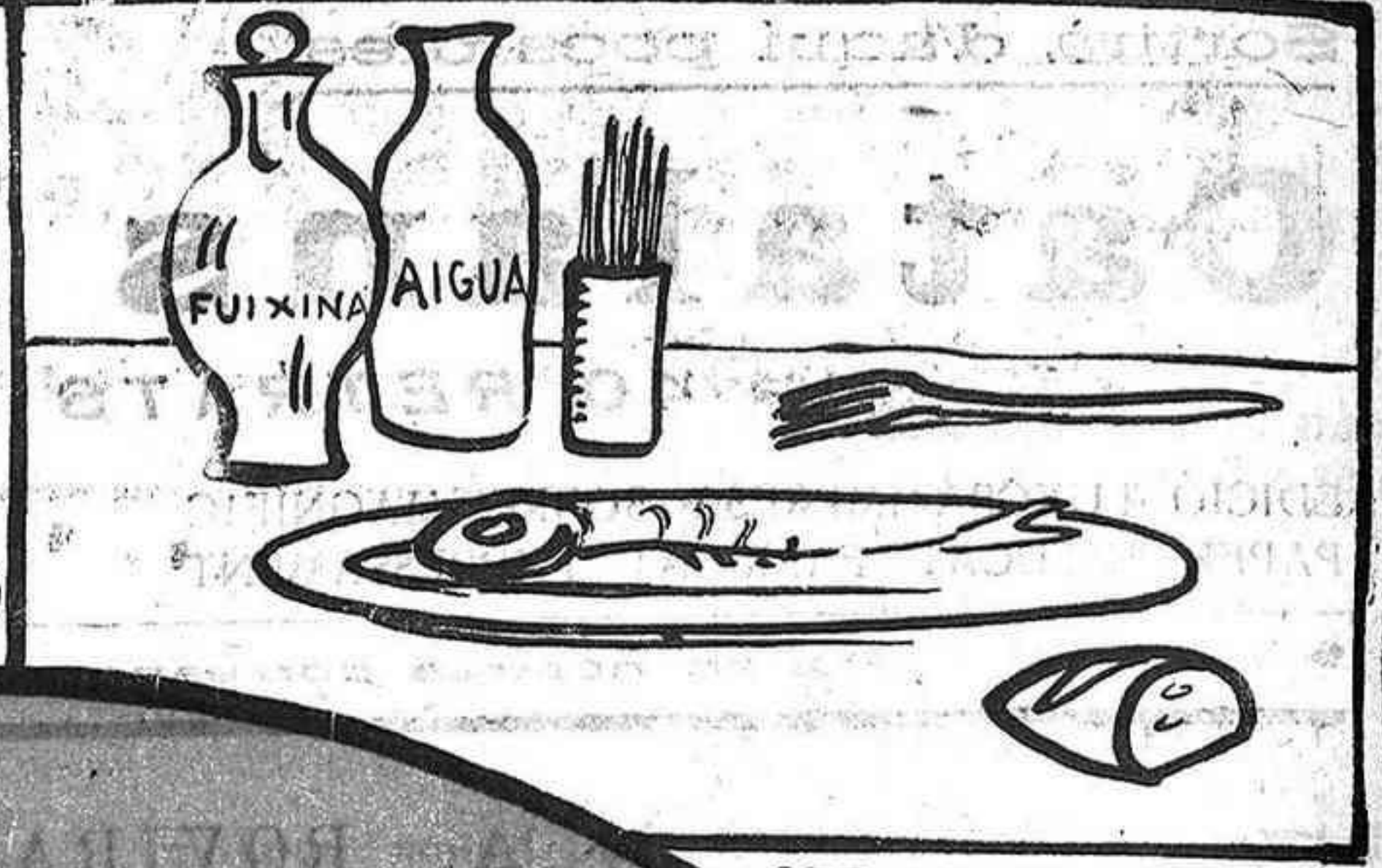
PUEDEN LOS CORRESPONSALES FORMULAR EL PEDIDO

NOTA.— Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, frança de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

El que donaven abans...

El que donen avui...

PER UN DURO

PER TRES DUROS

A LA FONDA

- Què m' donaràs per un duro?

- Em pensaré que és de propina, i li donaré... les gràcies.